

Opinie: Het CDA moet weer opkomen voor de 'kleine luyden'

Het CDA moet radicaal terugkeren naar zijn wortels en bij de komende verkiezingen inzetten op bestaanszekerheid. Dat betogen Ad Koppejan en Bart van Horck, initiatiefnemers CDA Midvoor.

Wie de kranten openslaat, ziet geen fraai beeld van de sociale staat van ons land. Het is oorlog op ons continent, de tegenstellingen in ons land nemen toe: rijk tegen arm, stad tegen platteland, elite versus afhakers. Vluchtelingen worden niet meer fatsoenlijk opgevangen. Terwijl de inflatie met 13,6 procent stijgt naar recordhoogten en de beloning van bestuursvoorzitters met ruim 30 procent toeneemt, dreigen 1,2 miljoen huishoudens in financiële problemen te komen en groeit 1 op de 10 kinderen op in armoede.

Het kabinet presenteert op Prinsjesdag een pakket van ruim 15 miljard euro om de grootste koopkrachteffecten van de hoge inflatie en energieprijzen enigszins te dempen. Maar of het voor velen die al moeilijk rond konden komen, voldoende is? Dat is zeer de vraag.

We hebben in Nederland de afgelopen eeuw met elkaar sociale verworvenheden opgebouwd en als sociale grondrechten vastgelegd in onze grondwet: voor iedereen een dak boven het hoofd en voldoende inkomen om van te kunnen leven. Maar deze verworvenheden zijn plots allemaal niet meer zo vanzelfsprekend. Opnieuw worden we geconfronteerd met 'een grote sociale kwestie'. Een begrip dat zijn oorsprong vindt in de industriële revolutie, de tijd van uitgebuite arbeiders en mensonterende werk- en woonomstandigheden. Waarin, net als nu, het liberale denken dominant was binnen politiek en samenleving.

De wortels van de christendemocratie liggen in 1891. Het jaar waarin paus Leo XIII zich met de encycliek *Rerum Novarum* uitsprak tegen de uitwassen van de industriële samenleving en een vurig pleidooi hield voor meer sociale rechtvaardigheid. In hetzelfde jaar sprak in ons land Abraham Kuyper zijn rede uit op het eerste Christelijk-Sociaal Congres waarin hij scherpe 'architectonische maatschappijkritiek' uitte op de sociale staat van het land en pleitte voor de rechten van werknemers.

Wij pleiten voor een radicale terugkeer van het CDA naar deze wortels: het opkomen voor de kwetsbaren, de emancipatie van de 'kleine luyden' zoals Abraham Kuyper ze noemde. Die 'kleine luyden' zijn in de huidige tijd de mensen die van een uitkering afhankelijk zijn, geen of een te klein pensioen hebben, de werknemer of zelfstandige die banen moet combineren om rond te komen, de mkb'er die de sterk gestegen kosten niet meer kan opbrengen. De huidige inflatie en koopkrachtdaling treffen hen het hardst.

Het CDA moet wat ons betreft er nu al een start mee maken door bestaanszekerheid tot inzet te maken voor de komende verkiezingen van de Provinciale Staten, die op hun beurt weer de Eerste Kamer kiezen.

Dat lijkt misschien ongebruikelijk, een politieke partij die een inhoudelijk politiek thema kiest als speerpunt voor de Eerste Kamer verkiezingen. Natuurlijk, het politiek primaat ligt bij de rechtstreeks gekozen leden van de Tweede Kamer. En op 15

maart dient het in de eerste plaats te gaan om de Provinciale Staten waar regionale thema's centraal staan. Tegelijkertijd kunnen we er niet omheen dat met de 'getrapte' verkiezing van de Eerste Kamer, deze verkiezingen ook van nationaal belang zijn.

De Eerste Kamer wordt 'chambre de reflection' genoemd. Dit is niet vrijblijvend. De senaat heeft een onafhankelijke rol met als kerntaak het toetsen van wetgeving op rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Daarbij is hij niet gebonden aan enig regeerakkoord. Wij pleiten ervoor dat de toetsing op rechtmatigheid van nieuwe wetsvoorstellen meer invulling krijgt wanneer het gaat om de in de grondwet beschreven sociale grondrechten. Niet voor niets is de basis voor bestaanszekerheid vastgelegd in de grondwet. Voorstellen die daaraan afbreuk doen, zouden niet op de steun van het CDA in de Eerste Kamer mogen rekenen.

Oog voor sociale kwesties

Juist nu is het van belang om oog te hebben voor sociale kwesties. Aan uitgangspunten als solidariteit en gerechtigheid ontleent het CDA zijn oorsprong en bestaansrecht. Opnieuw worden we, als gevolg van jarenlang liberaal marktdenken, geconfronteerd met groeiende misstanden, armoede, scheve inkomens- en vermogensverdeling en enorme problemen in de volkshuisvesting en gezondheidszorg. Steeds meer huishoudens komen in de financiële problemen.

Het CDA kan opnieuw opkomen voor de meest kwetsbaren door niet te wachten tot volgend jaar, maar door nu al financiële compensatie te eisen voor de laagste inkomens die het hardst getroffen worden. Deze tijd vraagt om sociale actie van de christendemocratie. Ruim een eeuw geleden lukte het. Nu moeten we weer aan de slag. Er is geen tijd te verliezen.

Bijdrage als gepubliceerd in Trouw 10-9-2022